

que no és ni ombra d'aquell Douglas de l'optimisme patètic de *S. M. l'Amèrica* i *El senyal del Zorro*; que cal oposar als infantilismes desplaçats i *bébêtes* de la Sra. Mary Pickford; que cal oposar a les insuportables estilitzacions de la Mae Murray, aquella flor d'estufa irascible; que cal oposar, en fi, a tots els llocs comuns tronats i rebregats en curs dins els *studios* transatlàntics, inaptes a superar les conquestes admirables d'un passat gloriós. — SEBASTIÀ GASCH.

■■■■■ CARLES RAHOLA: *GIRONA*. Fullet amb diversos gravats. — Tallers Gràfics d'*El Autonomista*. Girona.

L'escriure sobre punts d'història, o el fer la descripció d'unes ruïnes, d'un monument o d'una ciutat, pot fer-se segons dues normes diferents: o bé per mitjà d'una descripció — que podríem dir-ne anatòmica — dels elements històrics o monumentals, o bé fent reviure, en la descripció, la història, el monument o el paisatge.

En el primer cas, la descripció restarà bon xic impersonal; serà més o menys verídica, més o menys acurada; però l'empremta de l'autor serà en ella com l'aigua que s'escorre per entre els dits i que no pot retenir la mà. En el segon cas, l'autor, en fer reviure el monument o el paisatge, en donarà la *seva impressió*: i aquesta sorgirà personal i vivent.

Aquesta segona norma és la que empra Carles Rahola en aquest fullet sobre Girona: la seva paraula, suau i precisa, fa sorgir, de les ruïnes i dels monuments que descriu, la vida que havien assolit: per aquesta raó, la descripció de Girona pren en ell tanta fermesa d'imatgeria, tant dinamisme i un interès tan viu.

Les gestes passades reviuem al conjur de l'evocació que en fa, i els monuments, que són joia de la ciutat, ressegueixen amb tota la seva puixança i així també les millors gestes de glòria o de turment.

En cada llibre d'En Rahola veiem afermar-se més aquesta matisació que assenyallem. I aquest fullet, àdhuc reduït com és, té tot l'encís de un delicat breviari, i és com un perfum d'encens cremat a la major glòria de la ciutat gloriosa i estimada com una mare. — JOAQUIM PLA.

■■■■■ EXPOSICIÓ MARIAN A. ESPINAL (1919-1926).

Una exposició que comprèn obres realitzades de 1919 a 1926, és l'exteriorització d'un examen de consciència: una confessió pública. És natural, doncs, que hi trobem, sobretot tractant-se d'un jove, obres de diferents tendències. M. A. Espinal, pintor d'un finíssim sentit crític, ha vist massa bona pintura pels museus d'Europa per no recollir-ne ensenyances. Aquest set anys, i uns quants més d'anteriors, han estat de provatures, de suggestions; feina a despendre's del primer mestratge rebut, temporada de París, exemple dels holandesos, com a més importants. Ara, fixat a Catalunya, Martí i Alsina l'ha influït. Tot això, però, no vol dir pas imitacions capricioses, sinó tasca de recerca d'ell mateix. Reeixirà el nostre pintor en aquesta fusió de l'imponderable amb la solidesa del millor Martí i Alsina? El seu paisatge de Tossa es ressent d'aquesta lluita. En dos paisatges d'igual empena, que no ha exposat per no considerar-los prou acabats, el pintor treballa en el mateix sentit. Nosaltres no sabríem demanar-li que es decantés, resoltament, del cantó que nosaltres preferim, perquè no tenim cap autoritat per fer-ho. Però, posats a emetre una opinió personal, ja que Espinal,

són paraules seves, "pinta en català", l'empenyeriem pel camí darrerament triat.
— JUST CABOT.

■■■■■ *PLA I MUNTANYA*. EL NÚMERO CINQUANTA (Balaguer, 14 de març de 1927).

A Balaguer hi ha un dels nuclis forans, sota tots conceptes, més escollits del nostre periodisme i de la nostra voluntat pairals.

Hem rebut, últimament, el número extraordinari del periòdic *Pla i Muntanya*, que és el portaveu principal de l'esmentat nucli balaguerí.

Aquest número és el número 50.

"El fet que un periòdic forà arribi a publicar el número cinquanta no representa, si voleu, una cosa gens transcendental per a la vida d'un país. Per a la vida d'una població ja té, però, una importància més notòria, puix que representa un esforç de continuïtat per part dels editors i del públic per una obra absolutament i eminentment cultural."

En aquest número simpàtic i encoratjador de *Pla i Muntanya* són presents, d'una manera molt pulcra i al mateix temps amb molt d'*esprit*, els principals redactors i col·laboradors: En Domènec Carrobé, N'Armenter, En Sauret, N'Epifani de Fortuny, En Bosch i Blanch, N'Antoni Ayguadé, En Ramon Sala, En Joan Pinós, N'Antoni Ollé Pinell i el dibuixant caricaturista — molt remarkable — En Pere Vidal i Mas.

El periòdic *Pla i Muntanya* és, sens dubte, una de les publicacions foranes més ben fetes i més ben orientades.

Es mou — amb una dignitat i una independència perfectes — dins el seu cercle just.

Sense timiditat — com reclamava en una de les nostres notes anteriors el senyor Soler i Forment — i sense exhibicionisme. — J.-M. J.

■■■■■ R. NEGRE I BALET: *CHESTERTON I LES DOCTRINES SOCIALS MODERNES*. (Conferència donada al Centre Moral del Poble Nou.)

Al Centre Moral del Poble Nou, R. Negre i Balet va parlar de "G. K. Chesterton i les doctrines socials modernes". Va contar algunes anècdotes de quan l'estada de Chesterton a Barcelona, l'any passat. Va fer remarcar la gran varietat dels gèneres literaris per ell conreats i les seves notes peculiars, així com les dues característiques, que podríem dir-ne universals, de l'obra chestertoniana: la humilitat i el seny. Gràcies a la humilitat, Chesterton pot ésser no solament un humorista sinó un excellent humorista. Gràcies al seny, Chesterton — sense minva de la seva flaca per la imaginació i del seu fort per la paradoxa — és un home profund.

Després va parlar de la posició de Chesterton davant el democratisme i mostrava com és essencialment democràtic sense que, per aquesta mateixa raó, doni més importància al vot que a la voluntat popular de la qual solament és — quan arriba a ésser-ho — una mera manifestació. Naturalment que un esperit essencialment demòcrata com Chesterton ha d'ésser i és essencialment contrari a la fantasma del negoci i a la grolleria del capitalisme, del sistema mercantil modern.

És interessant també la rèplica de Chesterton contra els demòcrates que combaten l'alta cultura. Que un multimilionari protesti perquè hom ensenyi el grec a les escoles, diu Chesterton, és ben natural; car el multimilionari sap prou